

GUVERNUL ROMÂNIEI

APROB,

Ion-Marcel CIOLACU
PRIM-MINISTRUL ROMÂNIEI

MEMORANDUM

De la: Sebastian-Ioan BURDUJA, ministrul energiei

Avizat: Mircea ABRUDEAN, secretarul general al guvernului

Luminița-Teodora ODOBESCU, ministrul afacerilor externe

Alina-Ștefania GORGHIU, ministrul justiției

Tema: *Aprobarea semnării Memorandumului de Înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind realizarea proiectelor necesare interconectării rețelelor de gaze naturale și energie electrică din România și Republica Moldova*

I. Context

România a fost și va continua să rămână un susținător al consolidării securității energetice a Republicii Moldova, prin contribuția sa la eforturile de diversificare a surselor și a rutelor de aprovizionare. Pentru aceasta stau mărturie operaționalizarea Interconectorului Iași-Ungheni-Chișinău și conectarea sistemului electroenergetic al Republicii Moldova la rețeaua continentală, puternic susținută de România în forurile europene.

Din perspectiva securizării rutei de aprovizionare prin sud (gaze de proveniență azeră, volume de gaze disponibile la terminalele LNG din Grecia/Turcia), odată cu operaționalizarea Interconectorului care leagă Grecia de Bulgaria, apreciem că se deschid noi oportunități de aprovizionare cu gaze a Republicii Moldova, prin tranzitarea României.

Din punct de vedere al resurselor de hidrocarburi de la Marea Neagră, în contextul demarării exploatarei de gaze din blocul Neptun Deep, preconizate a avea loc la începutul anului 2027, acestea vor juca un rol important la nivel regional, astfel încât gazele naturale din Marea Neagră ar putea fi valorificate atât pe piața din România, cât și pe piețele din regiune, inclusiv pe piața Republicii Moldova, prin gazoductul Iași-Ungheni-Chișinău.

II. Istoric

La 21 mai 2015 a fost semnat, la Chișinău, Memorandumul de Înțelegere dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind realizarea proiectelor necesare interconectării rețelelor de gaze naturale și energie electrică din România și Republica Moldova. Memorandumul a intrat în vigoare la data de 21 septembrie 2015. După câțiva ani de aplicare a tratatului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 712/2015, autoritățile competente din România și din Republica Moldova au constatat că este necesară actualizarea prevederilor sale. Negocierile au fost reluate de comun acord, în vederea actualizării, conform noilor realități economice, politice și regionale, a angajamentelor de cooperare în domeniul interconectării rețelelor de gaze și energie electrică.

În acest context, Guvernul a aprobat Memorandumul nr. 20/17.626/M.N./11.05.2023 cu tema: *"Aprobarea negocierii și semnării Memorandumului de Înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind realizarea proiectelor necesare interconectării rețelelor de gaze naturale și energie electrică din România și Republica Moldova"*, acest document constituindu-se într-un veritabil mandat de negociere cu partea moldoveană.

Cu toate acestea, autoritățile Republicii Moldova au insistat, în cursul negocierilor, pentru definitivarea textului noului Memorandum de înțelegere pentru încheierea unui nou tratat. În acest sens, părțile au derulat o serie de discuții și negocieri, pentru clarificarea aspectelor menționate și au avut loc două întâlniri bilaterale. Prima întâlnire a fost organizată prin videoconferință, la data de 8 iunie 2023, cu ocazia sesiunii plenare a Grupului comun de lucru în domeniul energiei dintre România și Republica Moldova care a avut loc la Chișinău, în ziua de 27 iunie 2023, iar a doua întâlnire, organizată, de asemenea, prin videoconferință, a avut loc la data de 16 noiembrie 2023. Cu ocazia acestei ultime întâlniri, delegația română, condusă de domnul secretar de stat Pavel-Casian Nițulescu a agreeat, de principiu, solicitarea Republicii Moldova de încheiere a unui nou tratat (intitulat tot Memorandum de înțelegere), care să actualizeze datele și propuneri părților stabilite prin Memorandumul aprobat prin H.G. 712/2015.

III. Propuneri de cooperare privind interconectarea rețelelor de gaze naturale și energie electrică din România și Republica Moldova

Ca urmare a încheierii noului Memorandum de înțelegere, autoritățile competente din

cele două state au în vedere realizarea proiectelor din domeniul gazelor naturale, țițeiului și produselor petroliere, respectiv din domeniul energiei electrice.

I. În domeniul gazelor naturale, țițeiului și produselor petroliere, părțile intenționează să dezvolte proiectele ce vizează interconexiunile de gaz între cele două state prin analizarea posibilității de creștere a capacității de transport de gaze naturale bidirecționale, extinderea conductelor, semnarea unui Acord de colaborare (Burden Sharing Agreement) și dezvoltarea capacităților de stocare a gazelor naturale de pe teritoriul României, cooperarea în vederea menținerii unui nivel minim de rezerve de țiței și/sau de produse petroliere, precum și asigurarea coordonării și semnării pe parcursul anului 2024 a unui Acord bilateral care să prevadă identificarea de spații de depozitare în vederea creării de stocuri de urgență ale Republicii Moldova pe teritoriul României.

II. În domeniul energiei electrice, părțile au în vedere realizarea proiectului *„Interconectarea sistemelor electroenergetice ale României și Republicii Moldova prin construirea obiectivului de investiții de importanță strategică Linia Electrică Aeriană de 400 kV Suceava – Bălți, și extinderea stației 400 kV Suceava și stația 400 kV Bălți”*, construcția unei noi linii de interconexiune și o stație electrică de pe teritoriul României, realizarea interconexiunii de comunicație pe liniile electrice existente, precum și alte linii electrice stabilite de comun acord; asigurarea condițiilor desemnării „OPCOM” SA în temeiul legislației Republicii Moldova, prin forma juridică corespunzătoare, în calitate de operator al pieței de energie electrică în Republica Moldova, inclusiv operator al pieței energiei electrice desemnat, în vederea integrării pieței energiei electrice din Republica Moldova în piața internă de energie electrică a Uniunii prin cuplarea piețelor; respectiv analizarea posibilității de a) preluare a sistemului electroenergetic al Republicii Moldova în blocul de reglaj al CNTEE „Transelectrica” SA, în cadrul interconexiunii ENTSO-E, respectiv integrarea ÎS „Moldelectrica” în Piața de Echilibrare administrată de către CNTEE „Transelectrica” SA, respectiv b) de stabilire a unor procese de tranzacționare transfrontalieră a energiei electrice de echilibrare și serviciilor de sistem prin accesarea de către ÎS „Moldelectrica” a Pieței de Echilibrare și Pieței Serviciilor Tehnologice de Sistem, administrate de către CNTEE „Transelectrica” SA.

În forma rezultată în urma ședinței de negociere bilaterală din 16 noiembrie 2023, Memorandumul de înțelegere întrunește elementele constitutive ale unui tratat internațional pentru a cărui semnare se impune parcurgerea procedurilor prevăzute de Legea nr. 590/2003 privind tratatele, context în care documentul a fost deja negociat în baza unui Memorandum de negociere și semnare aprobat în ședința Guvernului României.

În consecință a fost elaborat în conformitate cu art. 13 și 15 din Legea nr. 590/2003 privind tratatele prezentul Memorandum pentru aprobarea semnării, la care se anexează copia Memorandumului pentru aprobarea negocierii și semnării aprobat în ședința Guvernului României din 17 mai 2023.

Cu referire la efectele Memorandumului de Înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind realizarea proiectelor necesare interconectării rețelelor de gaze naturale și energie electrică din România și Republica Moldova, asupra înțelegerii anterioare a părților consacrată prin Memorandumul de Înțelegere dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind realizarea proiectelor necesare interconectării rețelelor de

gaze naturale și energie electrică din România și Republica Moldova, aprobat prin H.G. nr. 712/2015, părțile au înțeles să clarifice și să actualizeze propunerile de continuare a cooperării, sens în care la art. 10 alin. (7) este consacrată ieșirea din vigoare a Memorandumului anterior încheiat, după cum urmează:

”La data intrării în vigoare a prezentului Memorandum de Înțelegere își încetează valabilitatea Memorandumul de înțelegere dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind realizarea proiectelor necesare interconectării rețelelor de gaze naturale și energie electrică din România și Republica Moldova, semnat la Chișinău la 21 mai 2015.”

Prin această normă, părțile evită un paralelism de reglementare în domeniul gazelor naturale și energiei electrice.

IV. Propuneri

Având în vedere aspectele sus-menționate, propunem:

a) aprobarea semnării Memorandumului de Înțelegere între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind realizarea proiectelor necesare interconectării rețelelor de gaze naturale și energie electrică din România și Republica Moldova, al cărui text în limba română este anexat prezentului Memorandum;

b) Memorandumul de Înțelegere să fie semnat de ministrul energiei sau de altă persoană desemnată de acesta;

c) Eliberarea de Ministerul Afacerilor Externe a deplinelor puteri necesare semnării Memorandumului de Înțelegere.